

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΟΙΚΙΑΚΩΝ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ-ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΗ

ΔΑΡΓΙΝΙΔΟΥ Α. ¹, και ΚΑΠΝΑΣ Σ. ¹

¹2^ο Γυμνάσιο Κομοτηνής ,Δευτεροβάθμια Ροδόπη
e-mail: darmon@in.gr

ΕΚΤΕΝΗΣ ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Υιοθετώντας το σύνθημα ΓΝΩΡΙΖΩ –ΑΓΑΠΩ – ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΩ ξεκινήσαμε να υλοποιούμε πρόγραμμα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης με τίτλο << Διαχείριση οικιακών απορριμμάτων –Επαναχρησιμοποίηση>>. Επειδή τα απορρίμματα αποτελούν ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα του πλανήτη και πρέπει να συνεισφέρουμε όλοι μαζί και ο καθένας χωριστά για την επίλυσή του ,απαιτείται εκπαίδευση για την μείωσή τους στο σπίτι, στο σχολείο ,στην κοινωνία. Η δράση του προγράμματος είναι προσανατολισμένη στην ιδέα της οικονομίας και της αλλαγής της καταναλωτικής μας νοοτροπίας για τον έλεγχο και την αποφυγή δημιουργίας απορριμμάτων. Σκοπός μας είναι η ανάπτυξη στενότερης σχέσης του ανθρώπου με το περιβάλλον. Έχουμε στόχο ότι πρέπει να καταλάβουμε τελικά , σε σχέση με όλα αυτά που πετάμε με τόση ευκολία ,ότι τα <<σκουπίδια >> δεν είναι για πέταμα , κρύβουν μέσα τους θησαυρούς της γης μπορούν να μην είναι πρόβλημα , αλλά πηγή φυσικών πόρων ,ενέργειας, χρημάτων , αρκεί να διαχωριστούν κατάλληλα από μας και να ανακυκλωθούν.

DARGINIDOY L. ¹, and KAPNAS S. ¹

¹2nd Highschool of Komotinis
e-mail : darmon@in.gr

ABSTRACT

Management of the household rubbish. We adopt the slogan I KNOW- I- LOVE- I PROTECT. Our project, within the framework of the program «Nature without rubbish " investigates the origin of our rubbish ,the way we dispose of them , the degree of cleanness or our town, the measures to be taken for a cleaner future. We all know that problem of rubbish is very serious for town , Komotini, and our planet, the earth. We try to sensitize our schoolmates and their families because we know that is a matter of personal responsibility for each one of us. There fore every one should:

- be informed as a consumer
- organize and separate his rubbish before throwing it
- contribute to the decrease of rubbish
- promote recycling
- Contribute to the saving of energy and first materials.

The activities and project of our team include

- We carried out survey asking people questions so as to find out how environmentally a ware people in our city are.
- We went on an educational trip to Athens, where we visited many sights as well as environmental centers.
- We managed to send a message for a cleaner city.
- We tried to reuse old useless things and create a king of trash art.
- We organized a seminar about “Rubbish disposal and recycling” where we presenting our work to our fellow students and citizens as well as to the authorities.

Λέξεις κλειδιά: ΣΠΠΕ, διαχείριση οικιακών απορριμμάτων, αλλαγή καταναλωτικής νοοτροπίας

1. ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΘΕΜΑΤΟΣ

Υιοθετώντας το σύνθημα ΓΝΩΡΙΖΩ –ΑΓΑΠΩ – ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΩ ξεκινήσαμε να υλοποιούμε πρόγραμμα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης με τίτλο << Διαχείριση οικιακών απορριμμάτων –Επαναχρησιμοποίηση>>. Επειδή τα απορρίμματα αποτελούν ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα του πλανήτη και πρέπει να συνεισφέρουμε όλοι μαζί και ο καθένας χωριστά για την επίλυσή του ,απαιτείται εκπαίδευση για την μείωσή τους στο σπίτι, στο σχολείο ,στην κοινωνία. Η δράση του προγράμματος είναι προσανατολισμένη στην ιδέα της οικονομίας και της αλλαγής της καταναλωτικής μας νοοτροπίας για τον έλεγχο και την αποφυγή δημιουργίας απορριμμάτων.

2 . ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Σκοπός μας είναι η ανάπτυξη στενότερης σχέσης του ανθρώπου με το περιβάλλον Υπάρχει ανάγκη ευαισθητοποίησης των μαθητών και εγρήγορσή τους στην πρόληψη δημιουργίας απορριμμάτων ,πρόβλημα που αφορά την καθημερινή ζωή τους σήμερα και στο μέλλον.

Έχουμε στόχο, ότι πρέπει να καταλάβουμε τελικά, σε σχέση με όλα αυτά που πετάμε με τόση ευκολία ,ότι τα <<σκουπίδια >> δεν είναι για πέταμα ,κρύβουν μέσα τους θησαυρούς της γης ,μπορούν να μην είναι πρόβλημα , αλλά πηγή φυσικών πόρων ,ενέργειας, χρημάτων , αρκεί να διαχωριστούν κατάλληλα από μας και να ανακυκλωθούν.

3 . ΜΕΘΟΔΟΙ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

<<... Νομίζετε ότι είναι σωστό να έχουμε ένα βάζο γλυκό ,να τρώμε μια κουταλιά και να πετάμε το υπόλοιπο από το παράθυρο ;>> , <<Ας αλλάξουμε διάθεση αλλάζοντας συμπεριφορά >> , << Σκεφτόμαστε θετικά , συμπεριφερόμαστε οικολογικά >> . Όλα αυτά είναι μερικά αρχικά συνθήματα που προσπαθούν να ευαισθητοποιήσουν και να παρακινήσουν τους μαθητές για προβληματισμό στο θέμα του προγράμματος.

Γενικά τηρείται η διαθεματική προσέγγιση του θέματος με συνθετικές εργασίες και οργάνωση κατά ομάδες.

Γίνεται συζήτηση σε επίπεδο τάξης για αναζητηθεί η υπάρχουσα γνώση , να δημιουργηθούν ερωτηματικά και να γίνει σκιαγράφηση του θέματος .

Στην πρώτη έξοδο για την αντιμετώπιση του προβλήματος διαλέγουμε ένα πανοραμικό σημείο θετικών και αρνητικών σημείων όπου τα παιδιά παρατηρούν ,συγκρίνουν, καταγράφουν.

Οι προσωρινές ομάδες που σχηματίζονται ασχολούνται με την διερεύνηση πηγών πληροφόρησης όπως Δήμος και υπεύθυνος καθαριότητας , έντυπο υλικό από βιβλία της σχολικής βιβλιοθήκης ...

Η συμμετοχή στην ομάδα είναι εθελοντική .

Κάθε ομάδα οργανώνεται ,αναλαμβάνει πρωτοβουλίες ,, παίρνει αποφάσεις , μοιράζει αρμοδιότητες , θέτει στόχους , διατηρεί φάκελο με το υλικό που συγκεντρώνει .

Η συνειδητοποίηση για το πρόβλημα γίνεται μέσω παρουσίας και συζήτησης του θέματος με την αλληλοενημέρωση των ομάδων.

Συντάσσονται επιστολές προς τον Δήμαρχο ,τον διευθυντή του σχολείου , τον σύλλογο γονέων και κηδεμόνων για να ζητηθεί βοήθεια πράξης και πληροφόρησης.

Η συμπεριφορά ,αντιμετώπιση και στάση ζωής της οικογένειας και της κοινωνίας προσδιορίζεται από ειδικά ερωτηματολόγια που συμπληρώνονται και κατόπιν συζητούνται για να αναλυθούν οι αξίες και οι τρόποι συμπεριφοράς των ερωτηθέντων.

4.ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Εφαρμογή των τρόπων που βρίσκονται για την μείωση των σκουπιδιών στην πηγή γίνονται μέσα από καλλιτεχνικές κατασκευές των μαθητών με άχρηστα υλικά όπως χαρτί , γυαλί, πλαστικό αλουμίνιο....Η προσωπική ευαισθητοποίηση των μαθητών εκφράζεται μέσα από τον διαγωνισμό που γίνεται στο σχολείο ζωγραφικής ,κολλάζ, αφίσας .

Η παρουσίαση της εργασίας φέτος έγινε σε ειδική ημερίδα στο σχολείο και ανακοινώθηκε με συνέντευξη στον τοπικό τύπο. Στην ημερίδα και στην κοινή σύσκεψη που ακολούθησε συμμετείχαν και μαθητές από το Λανίτειο Γυμνάσιο Λεμεσού Κύπρου οι οποίοι φιλοξενήθηκαν για αυτόν τον σκοπό από μαθητές της ομάδας μας .

Επίσης η παρουσίαση της εργασίας έγινε και στην Θεσσαλονίκη όπου συναντηθήκαμε με την περιβαλλοντική ομάδα του Γυμνασίου Καπνοχωρίου Κοζάνης με την οποία συνεργαζόμαστε στο ίδιο θέμα μέσω του εθνικού δικτύου << Βιώσιμες πόλεις και ποιότητα ζωής >> που συντονίζει το Κ.Π.Ε. Αργυρούπολης.

Η επικοινωνία και συνεργασία με άλλα σχολεία θεωρείται σημαντική και επιδιώκεται με την συμμετοχή μας στα δίκτυα << Βιώσιμες πόλεις και ποιότητα ζωής >> του Κ.Π.Ε. Αργυρούπολης , << Φύση χωρίς σκουπίδια >> της Ε.Ε.Π.Φ. και το διεθνές δίκτυο <<Οικολογικά σχολεία>>.

Έτσι έχουμε σύμπράξει με το 2ο Γυμνάσιο Τρικάλων , το Γυμνάσιο Πέλλας και το Γυμνάσιο Καπνοχωρίου Κοζάνης για ανταλλαγή προβληματισμού, εργασιών, γνωριμίας, αξιολόγησης και επειδή η προστασία του περιβάλλοντος αφορά όλους τους κατοίκους του πλανήτη.

Ιδιαίτερα πετυχημένη δραστηριότητα θεωρείται η επίσκεψη της ομάδας (εκδρομή με διανυκτέρευση) σε δομημένη περιοχή ή περιοχή περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος, σε μουσεία , εκθέσεις... Έτσι επισκεφθήκαμε την Αθήνα (Πάρκο Π. ευαισθητοποίησης Α.Τρίτση , εργασίες πεδίου στο τραμ, συνεργασία με την Ε.Ε.Π.Φ.) , την Θεσσαλονίκη (Π. πάρκο Θέρμης , πλανητάριο) και τα Τρίκαλα (2ο Γυμνάσιο , λίμνη Ταυρωπού , Μουσείο Βεργίνας).

5. ΔΡΑΣΕΙΣ – ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

Η ευαισθητοποίηση και ενημέρωση της κοινωνίας του σχολείου για το πρόβλημα γίνεται μέσα από παρεμβατική δράση σε εκδηλώσεις του σχολείου (όπως κατασκευή σκηνικού από άχρηστα χαρτόνια και φαναράκια από άχρηστα τενεκεδόκουτα και φυσικά αντιπροσωπευτικό κείμενο στην Χριστουγεννιάτικη γιορτή) και με ανακοινώσεις κειμένων και φωτογραφιών στον κεντρικό μαθητικό πίνακα σε τακτικά διαστήματα.

Η ομάδα προσπαθεί να ευαισθητοποιήσει την ευρύτερη κοινωνία συμμετέχοντας μεταμφιεστικά σε εκδήλωση – διαδήλωση καρναβαλιού της πόλης μας κατασκευάζοντας μάσκες και στολές από άχρηστο υλικό και κρατώντας συνθήματα σχετικά με το θέμα σε πλακάτ.

Βοήθεια σε όλες τις δραστηριότητες έχει η ομάδα από τον Δήμο Κομοτηναίων φορείς , συλλόγους , ιδιώτες γιατί η αειφορική διαχείριση του περιβάλλοντος είναι συνολικά αντιμετωπιζόμενη , πρέπει να μάθουμε την δύναμη του ενός αλλά να γίνουμε και ενεργοί πολίτες .

Πάνω σε αυτόν τον στόχο συμμετείχαμε σε δεντροφύτευση της κοίτης του Βοζβόζης ποταμού - πρώην ανεξέλεγκτη χωματερή - όπου με την σύμπραξη και αρωγή του Δήμου Κομοτηνής καθαρίστηκε , ισοπεδώθηκε ο χώρος και με την προσωπική μας εργασία μετατράπηκε σε πνεύμονα πρασίνου της πόλης .

Ιδιαίτερα εντυπωσιακή ήταν η συνεργασία μας με το Σώμα Ελληνίδων Οδηγών Ροδόπης όπου με επισκέψεις στην εστία τους και τις κοινές μας δράσεις <<δώσαμε χέρι>> και μάθαμε να <<είμαστε έτοιμοι>> για γνώση, για παιχνίδι, προσφορά για το περιβάλλον και τον άνθρωπο μέσα από ένα σύστημα δια βίου εκπαίδευσης.

Η επαφή των παιδιών με λαϊκό τεχνίτη ήταν συγκινητική .Επισκεφθήκαμε μια υφάντρα αργαλειού χαλιού (τον μοναδικό λειτουργούντα στον νομό μας) και εντυπωσιαστήκαμε από τον τρόπο και την φιλοσοφία λειτουργίας του .

6. ΜΕΘΟΔΟΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Η αξιολόγηση των γνώσεων που αποκτήθηκαν γύρω από το θέμα μας γίνεται με την συμπλήρωση ειδικού ερωτηματολογίου γνώσεων που συμπληρώνεται στην αρχή και στο τέλος των συναντήσεων του προγράμματος .Κατόπιν συζητείται η σύγκριση των δύο εντύπων .

Η αξιολόγηση του προγράμματος στον τομέα της ευαισθητοποίησης μπορεί να φανεί και μέσα από τις καλλιτεχνικές δημιουργίες των μαθητών ,τα κείμενα και τις κατασκευές τους. Έτσι επιλέχθηκε κολλάζ για να αξιολογηθεί η καταναλωτική νοοτροπία ενώ ένα άλλο κολλάζ αξιολογεί την προσπάθεια ενημέρωσης μείωσης παραγωγής απορριμμάτων.

Αποτέλεσμα της αξιολόγησης του προγράμματος είναι η δημιουργία κανόνων (οικοκώδικα) αγορών σε καλλιτεχνική έκφραση .

Η αξιολόγηση θεωρείται σημαντική γιατί χρησιμοποιείται για έλεγχο συμπεριφορών και δραστηριοτήτων που "ανταμείβονται" ανάμεσα στους μαθητές ωθώντας τους στις σωστές επιλογές και επηρεάζοντας τον χαρακτήρα τους προς επιθυμητούς δρόμους. Έτσι αμείβονται ηθικά και υλικά οι μαθητές με την μεγαλύτερη συμμετοχή (παρουσία) ή ο μαθητής που κατέχει την μεγαλύτερη γνώση για το θέμα πρωταγωνιστεί στην παρουσίαση της εργασίας.

7 . ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΣ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Ο πρώτος αντίκτυπος του προγράμματος γίνεται στην σχολική κοινότητα .Εδώ παρατηρούνται οι συναντήσεις εκτός ωρών διδασκαλίας , ανακοινώνονται δράσεις και κείμενα, γίνονται διαγωνισμοί ,ξεκινούν "μονοπάτια και εκδρομές , δίνονται βραβεία οικολογικών συμπεριφορών. Έτσι είναι εύκολο για τον μαθητή αναρωτηθεί ,απορήσει και να ενταχθεί προβληματισμένος στην ομάδα .

Στο ετήσιο περιοδικό του σχολείου ΕΝ ΤΑΞΕΙ συγγράφονται κείμενα από μαθητές της ομάδας για την δράση και τις εντυπώσεις του προγράμματος ευαισθητοποιώντας κάθε αναγνώστη.

Ο δεύτερος αντίκτυπος του προγράμματος γίνεται στην οικογένεια , όπου συζητούνται ή αναφέρονται προβληματισμοί , ερωτηματολόγια και ζητούνται θέσεις ,αναλύονται στάσεις ζωής ,επιλέγονται αποφάσεις.

Την ανακοίνωση των στόχων και σκοπών του προγράμματος στην τοπική κοινωνία για ενημέρωση την πετυχαίνουμε μέσα από ειδικά άρθρα δράσεων και δραστηριοτήτων μας στον τοπικό τύπο που συνοδεύονται πάντα και από φωτογραφικό υλικό.

Επίσης όλο το πρόγραμμα ανακοινώνεται μέσω των δικτύων και στα άλλα σχολεία με τα οποία συνεργαζόμαστε και μέσω αυτών και στις τοπικές τους κοινωνίες.

8. ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Το πρόγραμμα λοιπόν "διαχείριση οικιακών απορριμμάτων –επαναχρησιμοποίηση "ως περιβαλλοντική αγωγή από το περιβάλλον, μέσα στο περιβάλλον και για χάρη του περιβάλλοντος ως φιλοσοφικό , παιδαγωγικό και μεθοδολογικό εργαλείο αλλά και σαν θετικός καταλύτης των επιδιώξεων της αειφόρου ανάπτυξης , δοκίμασε να επαναπροσδιορίσει τις σχέσεις του αυριανού πολίτη με την φύση, την οικονομία και την παραγωγή σε μια νέα ποιότητα ζωής που θα εκτιμά τον άνθρωπο ως συνδιαμορφωτή της οικολογικής ισορροπίας και όχι ως ανατροπέα της ,που προσδοκά μόνο υλικά οφέλη από την τεχνολογία και την οικονομία της αγοράς .Αυτός ο αυριανός πολίτης εκπαιδεύεται σήμερα και καλείται να ελευθερώσει την κτίση από τα δεσμά της και να την οδηγήσει στην σωτηρία μέσω της δικής του ελευθερίας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. *Η εφημερίδα της ομάδας νέων(2005)* της Ε.Ε.Π.Φ. τεύχος 1
2. Γεωργόπουλος Α., Τσαλίκη Ε. (1998) , *Η περιβαλλοντική εκπαίδευση . Αρχές ,φιλοσοφία ,μεθοδολογία ,παιχνίδι, ασκήσεις* . Gutenberg Εκπαίδευση και περιβάλλον , Αθήνα
3. Αθανασάκης Α., Κουσουρής θ. , (1999) ,*Περιβάλλον και οικολογία στην εκπαίδευση, Δάρδανος , Αθήνα*
4. *Θησαυρός από σκουπίδια , Η ανακύκλωση είναι διασκέδαση* , Ερευνητές ΥΠΕΠΘ